

BIZNESNI MOLİYALASHTIRISH MANBALARI TASNIFI VA ULARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR

Bazarova Mamlakat Supiyevna

Osiyo xalqaro universiteti katta o'qituvchisi

Annonatsiya: Mazkur maqolada biznesni moliyalashtirish manbalari tasnifi va ularning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganishda qator xorijiy va mahalliy tadqiqotchilarning izlanishlari tadqiq etilgan.

Kalit so'zi: Biznesni moliyalashtirish manbalari tasnifi aks ettirilgan va taqsimlanmagan foyda, imtiyozli aksiyalar hamda lizing orqali biznesni moliyalashtirishning afzalliklari hamda kamchiliklari atroflicha bayon etilgan.

Boshlang'ich korxonalar dastlabki moliyalashtirish ehtiyojlari uchun boshlang'ich biznesni moliyalashtirish manbalarini topish qiyin kechadi. Ko'pincha bank kreditlari olish mumkin emas, chunki banklar bevosita bizneslarga qiziqmaydi. Biznes va moliyaviy dunyosida eng yaxshi biznes rejasi bilan bo'lsa ham, bankni boshlang'ich moliyalashtirish uchun kredit olish uchun mavjud bo'lgan har qanday tez-tez kam mablag'ni har tomonlama yangi biznesga qarz berishga ishonitirish mumkin emas. Biznesni boshlaydiganlar uchun pul mavjud. Faqat strategik va ijodiy qaerga qarash kerakligini bilishingiz kerak. Sizning yangi biznesingiz uchun boshlang'ich moliyalashtirishning oltita ehtimoliy manbasi. Odatda yangi biznesingiz uchun zarur bo'lgan boshlang'ich moliyalashtirishni olish uchun ikkita, hatto uchta yoki bu manbalardan foydalanishga harakat qilish odatiy holdir. Qanday qiyin bo'lsa, boshlang'ich biznesni chalgitib qo'yish, eng yaxshi yo'l bo'lishi mumkin. O'zingizning ishingizni o'zingiz moliyalash uchun o'zingizning yo'lingizni topsangiz, har qanday investorga javob berishingiz shart emas va o'zingizning biznesingizni to'liq boshqarishingiz kerak. Bootstrapping jiddiy strategik fikrlash va rejalashtirishni talab qiladi. O'zingizning mablag'ingizni o'zingizning mablag'ingizni garovga qo'yishingiz mumkin. Aksariyat insonlar o'zlarining uylari bo'lganligi sababli, o'zingizning uyingizda o'zingizning uy-joy kreditini olishingiz mumkin. Siz faqat temir bilan qoplangan biznes rejangiz bo'lsa, buni qilishni xohlaysiz, chunki sizning uyingizni garovga qo'yish kerak emas. Iqtisodiy inqirozdan keyin banklar ko'plab uy-qarz kreditlarini bermayaptilar va ular sizning uyingizdagi qiymatning deyarli 80 foizini tashkil qiladi. O'zingiz uchun beg'ubor shaxsiy va biznes kredit yozuvingiz bo'lishi shart. Oilaviy va do'stlarning yordami bilan boshlang'ich biznesni moliyalashning yaxshi tomoni siz odatda juda yumshoq to'lov shartlarini olishingiz mumkin. Bu yangi ishingizning dastlabki yillarida muhim bo'lishi mumkin. Ular sizga past foiz stavkasi va ularni to'lash uchun uzoq vaqt talab qilishi mumkin. Boshqa tomondan, ular sizga ma'qul bo'lsa, sizning kompaniyangizdagi ulushni xohlashadi. Muammo shundaki, qiyin iqtisodiy sharoitlarda oila va do'stlar odatda kirish imkoniyatiga ega bo'lgan kapitalga ega bo'lishlari mumkin emas. Bu boshlang'ich

korxonalar uchun eng mashhur kredit dasturi. Small Business Administration (SBA) boshlang'ich korxonalarga kredit bermaydi, biroq ular banklarning, sug'urta kompaniyalari va pensiya jamg'armalari orqali kreditlarni ishga tushirishga oid bizneslarning bir qismini kafolatlaydi. Bu, agar banklar pulni qarzga olishni istamasa, boshlang'ich bank kreditlarini olishni osonlashtiradi. Banklar hali boshlang'ich tashkilotlarga qarz berish haqida ehtiyotkorlik bilan ish yuritmoqdalar, chunki kreditlarning kafolatlanmagan qismi hali ham ularning yig'ilishi uchun javobgardir. Kredit kafolati dastlabki ish joylarini kreditlash imkonini beradi. Hujjatlar uchun juda ko'p tayyorgarlik ko'ring va hujjat yoki uzoq kutish tufayli tushkunlikka tushmang. SBA kichik boshlang'ich biznes shirkatlar uchun kreditlar mavjudligini juda oson oshiradi. Har yili o'n bir federal agentlik o'zlarining missiyalari bo'yicha innovatsion g'oyalarga ega bo'lgan kichik biznesni ishga tushirishga katta mablag' ajratadi. SBIR grantlarini beradigan agentliklarga misol sifatida qishloq xo'jaligi, energetika va mudofaa boshqarmalari va boshqalar kiradi. Faza 1 grantlari boshlang'ich biznesning dastlabki bosqichlarida bozor tadqiqotlarini qo'llab-quvvatlashga mo'ljallangan. 2-bosqich grantlari juda yaxshi ishlab chiqilgan biznes-reja talab qiladigan natijalar bilan yakunlanadi, natijada sizning tadqiqotingiz savdo-sotiq mahsulotiga tushib qoladi, lekin siz uni olishingiz mumkin bo'lsa, grant miqdori katta. SBTT Grantlari 1-bosqich va 2 bosqichda grant tartib-qoidalariga ega. Faqat beshta federal agentlik SBTT grantlarini taklif qiladi. SBTT grantiga layoqatli bo'lish uchun siz universitet kabi bir noodatiy bo'lmagan tashkilot bilan hamkorlik qilishingiz kerak. Ariza berish jarayoni juda raqobatbardosh, ammo sizni to'xtatishiga yo'l qo'ymang. Yaxshi fikrga ega bo'lsangiz, ushbu grantlar sizning maqsadingizga muvofiqdir. Hukumat saytini muntazam ravishda grantlar uchun tekshiring. Bundan tashqari, masalan, SBIR grantlari uchun ariza topshirish uchun 2010 yilgi talabnomalarni ko'rib chiqing. Grantlar uchun ariza berishni istagan g'oyalarni ko'rib chiqasiz. Anxel investorlar kichik biznes uchun boshlang'ich yoki ikkinchi darajali moliyalashtirishni ta'minlaydilar. Anxel investitsiyasi tushkunlik vaqtida tushib ketgan, biroq u yana qaytib ketmoqda. Angliya sarmoyasi, hozirgi vaqtda House va Senatda muhokama qilinayotgan moliyaviy islohotlar harakatlarida ko'rib chiqiladi va natijada biroz o'zgarishi mumkin. Anxel investitsiyasi - bu kapitalni moliyalashtirishning bir turi. Sizning kompaniyangizga investitsiya kiritish uchun bu investorga kompaniyangizda mulkchilik ulushi berasiz. Anxel investorlar, odatda, katta investitsiyalar qilmaydi, shuning uchun ularning egalik ulushi katta bo'lmasligi mumkin. Ko'pincha, farishta investorlari kompaniyaning qanday faoliyat yuritayotgani bilan qiziqishadi. Siz boshlang'ich tashkilotning kichik biznes egasi sifatida juda ko'p fermer farishtalarga investitsiya qilishingiz mumkin. Anxel investorlar odatda ularni aniqlay oladigan ba'zi xususiyatlarga ega. Sizning boshlang'ich moliyalashtirishingizga va farishta investorlarining ko'proq o'ziga xos manbalariga yordam berish uchun farishta investorlarini topishingiz mumkin bo'lgan umumiy manbalar mavjud.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Supiyevna, B. M. (2025). G'AZNACHILIK-DAVLAT MOLİYASINING ENG MUHIM BO'LAGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 117-123.
2. Supiyevna, B. M. (2025). BUDGETING IN THE PUBLIC SECTOR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(6), 90-95.
3. Supiyevna, B. M. (2025). PRINCIPLES OF TAXATION. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(6), 111-116.
4. Supiyevna, B. M. (2025). THE US TAXES ON INCOME. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(7), 221-226.
5. Supiyevna, B. M. (2025). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA «G 'AZNACHILIKNI JORIY ETISH» KONSEPSIYASINING YARATILISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(6), 49-54.
6. Supiyevna, B. M. (2025). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT MOLİYASI TIZIMIDAGI ISLOHOTLARNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 44-50.
7. Supiyevna, B. M. (2025). O'zbekistonda Davlat Moliyasi Faoliyatining Huquqiy Asoslari. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 94-101.
8. Umedova, N., & Bazarova, M. S. (2025). OZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 362-370.
9. Supiyevna, B. M. (2025). O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR O 'SISHINI TA'MINLOVCHI OMILLAR. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 142-151.
10. Supiyevna, B. M. (2025). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(7), 315-322.
11. Supiyevna, B. M. (2025). INSON SALOHİYATINI MEHNAT POTENSIALI RIVOJLANTIRISHNING MOHIYATI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(6), 197-204.
12. Bazarova, M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. *Modern Science and Research*, 2(12), 506-512.
13. Бобоев, А. Ч., & Базарова, М. С. (2019). Хорижий инвестицияларнинг жозибадорлигини ошириш. *Интернаука*, (22-3), 88-90.
14. Bazarova, M. S., & Khudaiberdiyeva, O. Q. (2022). IMPROVEMENT OF THE MECHANISM OF INNOVATIVE MANAGEMENT OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 464-467).

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

15. Supievna, B. M., & Firuza, S. (2023). Strategic ways of implementing personnel policy in commercial banks. *THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY*, 1(7), 22-25.
16. Supiyevna, B. M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 134-139.
17. Supievna, B. M. (2023). USING EFFECTIVE WAYS OF CONDUCTING MARKETING RESEARCH IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 79-83.
18. Supievna, B. M. (2023). MARKETING MANAGEMENT STRATEGY'S IMPORTANCE AND MODERN CONCEPT. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 381-386.
19. Supiyevna, B. M. (2022). Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalini boshqarish tizimini takomillashtirish.
20. Bazarova, M. S., & Shahboz, K. (2022). Ways to increase the efficiency of available tourist facilities in Uzbekistan. *Scientific approach to the modern education system*, 1(10), 16-18.
21. Qudratova, G. M. (2025). THE EVALUATION OF UNIVERSITY COMPETITIVENESS: A REVIEW OF METHODOLOGIES. *SHOKH LIBRARY*.
22. Husenov, A., & Qudratova, G. (2025). RAQOBAT VA RAQOBAT STRATEGIYALARI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *Modern Science and Research*, 4(2), 292-299.
23. Sodiqova, N. (2025). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' TECHNICAL THINKING IN ECONOMICS CLASSES. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 885-891.
24. Islomova, M., & Sodiqova, N. (2025). ILM-FAN VA TA'LIMDAGI INNOVATION RIVOJLANISHNING DOLZARB MUAMMOLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 300-307.
25. Bahodirovich, X. B., & To'rayevna, S. N. (2025). LOMBARD TASHKILOTLARI VA ULARNING XIZMATLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 290-298.
26. Bahodirovich, X. B. (2025). XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB YURITISH SIYOSATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(6), 210-215.
27. Ёкубов, А. Б., & Алимова, Ш. А. (2024). МАКРОЭКОНОМИКА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРИИ И СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ.
28. Abidovna, A. S. (2025). INVESTMENT PROJECTS: ADVANCED MANAGEMENT AND EVALUATION. *SHOKH LIBRARY*.
29. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 112-121.
30. Hakimovich, T. M. (2025). О 'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG 'BATLANTIRISH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLYAVIY VOSITALAR

TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 141-150.

31. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O ‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.

32. EI, I. (2025). MINTAQALAR VA MA’MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA’MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(6), 58-69.

33. Azimov, B. F., & Yodgorova, Z. Y. (2025). METHODS OF STUDYING THE STATE OF COMPETITION IN THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET. *SHOKH LIBRARY*.

34. Azimov, B. F. (2025). INNOVATSIYALARNI QO ‘LLAB-QUVVATLASH XIZMATLARI: ISPANIYA, POLSHA VA BOLGARIYA TAJRIBALARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 12-23.

35. Raxmonqulova, N. O. (2025). DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY ON A GLOBAL SCALE AND THE EXPERIENCE OF COUNTRIES. *SHOKH LIBRARY*.

36. Қизи Раҳмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. “*Экономика и туризм*” *международный научно-инновационный журнал*, 6, 14.

37. Shadiyev, A. X. (2025). DEVELOPMENT OF THE CURRICULUM FOR ECONOMIC DISCIPLINES IN PRIVATE UNIVERSITIES. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(1), 389-396.

38. Shadiyev, A. X. (2025). METHODS OF TEACHING THE “ECONOMIC THEORY”. *SHOKH LIBRARY*.

39. Zaripova, G., & Naimova, N. (2025). INFLYATSIYA VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 371-378.

40. Akbarovna, N. N. (2025). PROBLEMS OF INCREASING INVESTMENT ACTIVITY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION. *SHOKH LIBRARY*.

41. Jumayeva, Z. (2023). BASICS OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 2(12), 296-300.

42. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.

43. Tagayeva, R., & Bobojonova, M. J. (2025). BYUDJET, UNING SHAKLLANISHI VA TAQSIMLANISHI. *Modern Science and Research*, 4(2), 387-393.

44. Bobojonova, M. J., & Toshev, M. H. (2025). JAHON BOZORIDA YASHIL IQTISODIYOTNI MOLİYALASHTIRISH TENDENSIYASI: FAKTLAR VA KO ‘RSATKICHLAR ASOSIDA TAHLIL. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 120-128.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

45. Жумаева, З. К. (2024). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ИНДУСТРИЙ КАК ФАКТОР РОСТА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ: ОБЗОР ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.

46. Жумаева, З. К. (2024). Инвестиционная Активность Как Основной Элемент Организационно-Экономического Механизма Маркетинга Территории. *Miasto Przyszłości*, 55, 1411-1417.

47. Ibragimov, A. (2025). PROSPECTIVE WAYS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENT TO THE NATIONAL ECONOMY. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 137-143.

48. Qahhorova, J., & Ibragimov, A. (2025). HORIJY INVESTITSİYALAR ANAMIYATI, OMILLARI VA ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 283-291.

49. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЕКТЫ: УПРАВЛЕНИЕ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 81-87.

50. Игамова, Ш. З. (2024). МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО развития ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ. *Gospodarka i Innowacje*, 43, 335-340.

51. Baxtiyorova, J., & Djurayeva, M. S. (2025). BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA RAQOBATNING ROLI. *Modern Science and Research*, 4(2), 477-485.

